

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. IV. De obligatione Confessarij errores suos in confessionibus audiendis
commissos corrigendi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

rat, vel ad profectum spirituale, cum peculiariter egere censebuntur.

ARTICULUS IV.

De obligatione Confessarii errores suos in Confessionibus audiendis commissos corrigendi.

174. Ad rectè atque utiliter Confessarii munus obeundum, maximo adjumento esse potest datum à S. Francisco Xaverio, & lib. 6. vitæ cap. 17. in fine descriptum monitum, ut Confessarii nimirum post auditas à se confessiones sumpto spatio in easdem inquirant, & intentius videant, an & quid in delictis aliorum expiandis ipsi deliquerint, ut quæ in alienis peccarunt, confessionibus postea expient in suis; eaque delicta non tantum in posterum vitare; sed etiam, quod addendum est, commissos errores, si adhuc possint & debeant in iisdem corrigi, magnâ studeant corrigere diligentia.

Possunt autem errores intervenire varii, qui omnes ad tres classes communiter à DD. reduci solent. Nam 1. aliqui sunt, per quos Sacramentum redâitur irritum; cum Confessarius vel omnino non absolvit, vel invalidè. 2. Aliqui sunt, per quos damnum infertur tertio, vel pœnitenti; quando Confessarius hunc ad restitutionem non obligat, cum deberet; vel obligat, cum non deberet. 3. Aliqui sunt, per quos integritas tantum confessionis læditur; cum Confessarius de numero tantum, aut specie peccatorum non inquirat, vel pœnitentiam seu satisfactionem non præscribit, aut debet. Hujusmodi porro errorum committere potest Confessarius, vel cum peccato mortali & ex malitia, vel sine peccato mortali

ex sola oblivione, ignorantia moraliter inculpabili. De quibus jam ordine

§. I.

De errore invalidante.

175. Itaque I. Si Confessarius à censura tantum non absolvit pœnitentem, tunc quando errorem advertit, & si quidem fuit reservata, etiam facultatem obrinuit, debet postea absolvere, ne diutius privatus sit suffragiis Ecclesiæ. Potest autem etiam absentem, & jam iterum lapsum in peccatum aliquod mortale absolvere absque ulla alia monitione; quia à Censuris potest aliquis etiam absens, in mortali constitutus, ignorans, imò & invitatus absolvi. Bonac. tom. 1. Diss. 5. q. 7. p. 6. n. 1. Coninch. de Sacram. Diss. 8. n. 141. & alii communiter.

Aliud est de absolutione à peccatis. De eo ergo, qui aliquem vel omnino non absolvit à peccatis, vel tantum invalidè, statuunt DD. communiter sequentia. I. Confessarius si non multò post advertat, cum pœnitens adhuc est, vel non multò post iterum fit moraliter præsens v.g. in accessu ad Sacram Communionem, vel alibi, debet illum tunc absolvere; quia debet sacramentale Judicium, quod captum est, perficere; & pœnitenti jus suum per confessionem acquisitum ad absolutionem & gratiam sanctificantem tribuere.

II. Idem est, si Confessarius errorem advertat, vel pœnitentem habeat sibi iterum moraliter præsentem post aliquot horas aut dies; modò non post tot, ut confessio & absolutio non censeantur amplius facere unum totum morale. Neque necesse est pœnitentem præmonere de errore;

rore; quia sicut in primo, ita & in posteriore casu censetur voluntatem percipiendi absolutionem tam diu retinere. Potest ergo absolvi etiam inadvertenter, si nimirum tacite tantum, ore tenus tamen & non sola mente, proferantur sine omni externo ritu, hæc verba: *Absolvo te à peccatis tuis.*

III. Quod si rationabiliter timeri potest, interea illum commississe novum peccatum mortale; tunc vel præmonendus est de errore, quia antequam etiam istud legitime confiteatur, non potest à prioribus absolvi; cum unum mortale sine altero remitti non possit: vel si iterum ad confessionem apud eundem faciendam accedat, interrogandus est, an non etiam de omnibus aliis peccatis jam antea semel confessus doleat, & se accuset: sicut multi solent pie & fructuose facere. Si enim tunc annuat, hoc ipso jam priorum quoque peccatorum confessionem renovat, & repetit, potestque tam ab illis, quam ab aliis interea commissis, & recens confessis legitime absolvi.

Alteruter iste modus etiam adhibendus est, si Confessarius aliquem absolvit, antequam habuit sufficientem Jurisdictionem vel in pœnitentem, vel ob aliquam reservationem in ejus peccata. Ratio, quia cum tunc confessio fuerit facta Judici non suo, hoc ipso non erat judicialis & strictè sacramentalis, ergo debet de novo fieri alterutro modo: sed posterior est commodissimus.

176. Quod si verò IV. pœnitens ad eundem Confessarium non redeat, nec reduci queat; monitio autem etiam fieri non possit sine gravi scandalo & offensione pœnitentis, vel sine gravi confusione

aut damno Confessarii in honore, famâ (uti communiter fieri nequit, si tempus paulò longius intercessit) tunc Confessarius non amplius tenetur pœnitentem monere, neque etiam potest monitione omiſsa eum absolvere, si ob longioris temporis intervallum absolutio cum præterita confessione non potest facere moraliter unum totum, vel si prudenter timeri possit, eum interea iterum graviter peccasse, ut paulò antè dictum. In hoc ergo casu, nisi pœnitens sit moribundus, Confessarius rem totam relinquat & commendet DEO; de suo autem peccato, si quod hic fortè commisit, doleat & proximè confiteatur. Fraudavit quidem Confessarius pœnitentem gratiâ Sacramenti; dedit quoque causam, ut pœnitens de illis peccatis deinceps non amplius se accuset, adeoque contra legem DEI, quamvis ex errore inculpabili, non integrè confiteatur. Sed damnum gratiæ, quia Confessarius commodè non potest, ut ponitur; ideo etiam non tenetur resarcire, præterquam quòd neque pœnitens videatur admodum hoc exigere, cum ipse facile possit id aliunde supplere. Ab obligatione servandi integritatem materiale confessionis sicut pœnitentem; ita & Confessarium ab obligatione eandem procurandi excusare potest scandalum, offensa, damnum &c. Quæ omnia confirmantur ex eo, quòd etiam in rebus temporalibus nemo teneatur damnum, culpabiliter quoque illatum, compensare, si non possit sine sui delicti manifestatione & infamatione; vel si læsus non admodum exigat. Dixi autem hic signatè: *nisi pœnitens sit moribundus.*

177. Nam V. Qui moribundus, auctiâ

dità ejus confessione, non absolvit, vel non validè (sive jam culpabiliter, sive inculpabiliter) debet illum adhuc absolvere: & si à priore confessione tantum temporis effluxit, ut absolutio non amplius possit cum illa facere unum aliquod totum morale; vel si dubium est, an non æger interea iterum peccaverit graviter, tunc Confessarius etiã cum aliquo gravi suo incommodo, v. g. confusionis, dedecoris &c. tenetur illum præmonere; quia ita exigit extrema necessitas, & periculum salutis aternæ, in quo tunc æger versatur, & cui Confessarius debet damnum suæ v. g. famæ postponere, maximè si culpabiliter egit. Nisi tamen æger fuisset antea confessus tantum mei a venialia; vel aliquod quidem mortale (sive jam certum, sive tantum dubium) sed jam suscepisset postea adhuc aliud Sacramentum v. g. Eucharistiæ, vel Extremæ Unctionis. Nam in his circumstantiis consultum quidem est, adhuc præmonere pœnitentem & absolvere; nulla tamen obligatio saltem sub mortali; quia in iis jam desinit necessitas, cum per aliud ejusmodi Sacramentum ex attrito, qualis etiã ad absolutionem validam esse debebat, factus sit contritus. Vide de his à n. 175. dictis Bonac. & Coninc. ll. cc. Palao tr. 23. Disp. un. p. 18. §. 2. n. 3. & 4. Lugo de pœnit. Disp. 22. à n. 51. Tamb. de Confess. lib. 3. cap. 8. §. 4. n. 3. Dicast. de pœnit. Disp. 10. à n. 501. multa hinc triscentem.

§. II.

De errore damnificante.

178. II. Confessarius, qui dixit pœnitentem, P. Socz Trib. Pœnit. Lib. II.

nitenti, illum non esse obligatum v. g. ad restitutionem, cum esset; vel esse obligatum, cum non esset; si id fecit cum peccato mortali, tenetur ex Justitia rebus adhuc integris monere pœnitentem, suumque dictum revocare; vel certè ipse debet ex Justitia compensare damnum inde tertio, vel pœnitenti illatum. Ratio est, quia suo dicto fuit moralis & positiva causa damni; sicut alius, qui jubet aut consulit alicui, ut faciat, quod ipsi vel alteri est damnosum. Quod si tale quid dixit bona fide & absque mortali, tunc si commodè adhuc potest, tenetur etiã ex Justitia revocare suum dictum; quia quilibet, si advertit ex sua aliqua actione orturum, alteri aliquod damnum, & commodè potest impedire, obligatus est ex Justitia, ut impediat; & si non impediat, hoc ipso damnificatio, etsi antè non fuerit prævisa nec intenta, incipit tamen ex tunc esse voluntaria, imputaturque illi in peccatum Injustitiæ, Lugo cit. Disp. 22. à n. 60. atque ita in praxi esse sequendum & omnino consulendum, faceret etiã Dicast. cit. Disp. 10. n. 519. quamvis ipse ibid. putet, probabiliter hic peccati tantum contra charitatem, & non contra Justitiam; sed sufficienter id non probat.

At verò si Confessarius se habeat tantum negativè, non dirigendo pœnitentem, qui putat, se non esse obligatum, cum sit, vel te esse obligatum, cum non sit; tunc videndum est, an pœnitens ab illa Confessarii omissione & silentio moveatur, ad aliquid in suum vel alterius damnum agendum, vel non moveatur. Si non moveatur, Confessarius ad nihil aliud tenetur, quàm ut de peccato, si quod

quod hîc fortè commisit, doleat & confiteatur. Sin autem pœnitens inde moveatur, tunc Confessarius tenetur de errore suæ omissionis monere pœnitentem, sed tantùm, si commodè potest; veletiam cum aliquo suo incommodo, si omisso illa fuit ipsi mortaliter culpabilis.

179. Et verò quod Confessarius negativè se habens teneatur ex charitate monere pœnitentem, patet, quia hæc obligat non tantùm, ut nemo per suam actionem; sed etiam ut nemo per suam omissionem det alteri scandalum, seu occasionem faciendi id, quod cedit in facientis vel alterius damnum, & est; quamvis materialiter tantùm, illicitum; ut si ex mea omissione audiendi missam alii putent, non esse diem festum, & etiam non audiant.

An autem Confessarius etiam ex Justitia teneatur hîc monere pœnitentem; & nisi moneat, obligetur ad compensationem damni illati, revocat Dicastillo *cit. Diss. 10. n. 519.* in dubium, quia omisso Confessarii, si moveat pœnitentem ad aliquid in suum vel alterius damnum faciendum, moraliter æquivaleret, & idem est, ac si Confessarius dicat: *non teneris*; vel; *teneris*; atqui Confessarius si contra rei veritatem (sive scienter, sive ex errore culpabili vel inculpabili) dicat pœnitenti: *non teneris*; vel *teneris restituere*, tenetur ex Justitia vel monere pœnitentem, vel ipse compensare damnum, quia est moralis & positiva illius causa: ergo. Sed facilè negatur major. Nam etsi Cajus non solvens debita suis creditoribus moveat per suam hanc omissionem Titium, ut etiam iste sua non solvat suis; nullo modo tamen omisso

Caji æquivaleret moraliter & idem est, ac si diceret Titio: *non teneris solvere, non solvas* &c. neque ex Justitia tenetur monere Titium, ut solvat; aut ex Justitia compensare damnum per omissionem à Titio solutionem ejus creditoribus illatum. Et verò quandonam silentium & omisso Confessarii possit hîc haberi pro consensu, & approbatione, fatetur ipse Dicast. non posse facilè discerni. Unde injecta illius dubitatio ex hoc quoque capite parum, vel nihil facit ad usum & praxin; sicut nec exemplum, quod unicuique sibi occurrissè scribit, nimirum si pœnitens dicat Confessario: *Ego talem contractum inivi*; sed quia *R. V. bene scit esse licitum*; de eo non sum sollicitus. Quamvis enim demus, quòd, si Confessarius sine justa causa hîc taceat, ipsius taciturnitas sit moraliter idem ac positivus consensus & approbatio; quia tamen pœnitens non scit, an Confessarius habeat, vel non habeat justam tacendi causam; an non taceat tantùm ex oblivione, metu, vercundiâ &c. ideo etiam non potest per illud Confessarii silentium ita moveri, sicut per positivum ejus consensum & approbationem; ergo nec oritur utrobique par obligatio.

Debet quidem Confessarius pœnitentem docere, & monere ex suo officio; sed respiciente & ordinato tantùm ad bonum pœnitentis, non item ad bonum aliorum; sicut officium Judicis forensis aut Gubernatoris, quod ita respicit & ordinatum est ad bonum unius, ut tamen etiam respicere debeat bonum aliorum & communitatis, ergo licèt Judex, & Gubernator, si quid ex officio debitum omittant, & propterea aliquis damnificet alium,

aium, agant contra Iustitiam, & ex Iustitia obligentur ad compensationem; Confessarius tamen non agit contra Iustitiam, nec tenetur ipse quidquam restituere illis, qui ex eo solo damnū accipiunt, quod ipse pœnitentem non monuit, sicut ex officio suo debuit, de restitutione illis facienda. Lugo *l.c. à n. 67.*

Simile fere discrimen ostendit Lugo *l.c. n. 70.* inter Prælatum, Patremfamilias aut Dominum, & inter Confessarium. Nam illi respectu suorum subditorum, domesticorum, aut famulorum sunt caput aliquod politicum, cuius officium est, ita suos regere, ut aliis non sint damno; Confessarius autem respectu pœnitentis non est caput politicum, sed tantum Magister, Medicus, & Iudex spiritualis, cuius officium respicit unice tantum pœnitentis bonum; & quidem non temporale, sed tantum spirituale animæ. Unde etiam si pœnitens, cum nihil debeat, aliquid alteri restituat ideo solum, quia Confessarius illum, sicut potuit & ex officio debuit, non monuit; tunc Confessarius ne illi quidem tenetur quidquam ex Iustitia compensare; sed debet pœnitens sibi ipse imputare, quod silentium & omissionem Confessarii fuerit male in suum damnum temporale interpretatus.

§. III.

De errore mutilante.

180. III. Si denique Confessarius errat solum circa integritatem confessionis, tunc vel errat *positivè*, dicendo pœnitenti, eum non teneri speciem aut numerum horum vel illorum peccatorum mortalium hinc & nunc confiteri, cum tamen

teneatur, vel errat tantum negativè omitendo, & de mortalibus, generatim tantum confessis, non interrogando speciem, aut numerum. Si Confessarius priori modo culpabiliter, vel inculpabiliter erravit, & postea, cum errorem advertit, potest sine gravi suo incommodo monere pœnitentem, tunc tenetur eum monere; quia alioquin esset moralis & positiva causa, ut pœnitens contra legem Christi, quamvis inculpabiliter, non confiteretur integrè. Lugo *cit. Diss. 22. n. 74.* quem sequitur Dicast. *l.c. n. 526.* Sed quia meritò censetur grave incommodum, ut aliquis seipsum coram alio confundat, eique cum suo rubore proprium suum errorem vel delictum manifestet, meritò etiam Suarez, Filliuc. Dian. & alii apud cit. dicunt, *regulariter* Confessarium non teneri monere pœnitentem.

Et quidem eum, qui inculpabiliter ita erravit, fatetur etiam Lugo *l.c.* raro teneri. At verò illum, qui cum peccato mortali ita erravit, putat Lugo obligari non solo præcepto charitatis de vitando scandalo, sicut priorem; sed etiam ipso præcepto de integritate confessionis; ideo ait, eum ab obligatione pœnitentem monendi non excusari, nisi ob tam grave damnum v. g. infamiam, quantum si pœnitens metueret, non teneretur integrè confiteri. Sed hoc in materia Iustitiæ facile concedo, quia culpabiliter inducens aliquem ad alterius Jus lædendum, contrahit obligationem ex Iustitia non tantum monendi de errore inductum; sed etiam id ipsum, quod inductus debet, in ejus defectu præstandi. Ille autem, qui culpabiliter aliquem induxit v. g. ad contrahendum Matrimonium cum

voto simplici castitatis, ad ludendum contra Juramentum &c. dicendo id esse licitum, agit quidem contra præceptum Religionis, & vi illius tenetur monere inductum; sed inde nullo modo obligatur ad id ipsum, quod inductus debet, in ejus defectu præstandum: ergo multò facilius, & ex leviori causa potest quis excusari ab obligatione monendi inductum ad agendum contra votum, juramentum &c. quàm sufficiat ad inductum excusandum ab obligatione ipsius voti, juramenti &c. Et si ergo Confessarius plus obligetur, qui hic culpabiliter, quàm qui inculpabiliter erravit, regulariter tamen uterque ratione confusionis, & pudoris subeundi in manifestatione sui erroris coram pœnitente est sufficienter excusatus.

Dico *regulariter*: quia si Confessarius de occasione proxima peccandi dixit (sive culpabiliter sive inculpabiliter) pœnitentem posse licitè in ea manere, cum non possit, tenetur postea de suo errore illum monere, & scandalum tollere; sicut lex charitatis & regula Prudentiæ dicitur. Disparitas est; quia in hoc casu Confessarius exponit pœnitentem periculo peccandi formaliter; in aliis autem, peccandi tantum materialiter.

181. Quando Confessarius erravit merè negativè, omitendo interrogare de numero aut specie mortaliū, ostendere obligationem vitandi occasionem proximam &c. tunc postea, cum advertit, ad nihil aliud tenetur, quàm ut de peccato, quod fortè hic commisit, doleat, & confiteatur. Ratio, quia imprimis Confessarius sic non concurrit ut causa ad defectum integritatis, vel ad pecca-

tum ex occasione proxima postea commissum; deinde ut Judex debet quidem ex officio interrogare pœnitentem, eique ostendere suas obligationes, sed tantum in actu ipsius Judicii Sacramentalis, ergo eo finito, cum jam functus sit suo officio sive benè, sive malè, nihil amplius potest, aut debet circa illud agere; sicut nec alius Judex.

An autem Confessarius in aliqua sequenti Confessione, cum iterum sit Judex, possit, & debeat de omisissis in prioribus interrogare vel monere, ut affirmat Lugo & Dicast, patebit ex dicendis de sigillo Confessionis, de quo paulò post vide *infra* n. 195.

§. IV.

De modo in prædictis erroribus corrigendis servando.

182. Quæres autem hîc denique, si Confessarius juxta prædicta tenetur, aut vult monere de commisso suo errore pœnitentem, quomodo id possit facere? Resp. si extra Confessionem vult monere de errore circa aliquam obligationem à peccatis confessis dependentem, v.g. restituendi, vel circa speciem aut numerum alicujus peccati; tunc debet à pœnitente prius petere facultatem, cum illo de confessione facta loquendi. Et si pœnitens facultatem concedit, potest Confessarius ei dicere, quidquid necessarium videbitur: si neget, debet Confessarius tacere, quia alioqui frangeret sigillum; Securus tamen est, quia petendo fecit, quod debuit & potuit. *Coninc. de Sacram. Disp. 8. n. 144. Tamb. de Confess. l. 3. cap. 8. n. 9. uti & si pœnitens*

nitens monitus de errore non obtemperet, & v.g. non restituat, quod debet. Neque enim tunc Confessarius, etsi positivè & mortaliter erraverit, tenetur ejus loco quidquam restituere; quia cum jam errorem detegat, & per suam Auctoritatem obliget pœnitentem ad contrarium, sufficienter revocat & tollit omnia dicta & motiva, antè per errorem allata; quod quia Consiliarius malus non semper potest facere, ideo licèt revocet suum consilium, sæpe tamen adhuc tenetur ad compensandum damnum inde ortum. Lugo *l. c. n. 64.* contra Tamb. *l. c. n. 4.*

Quando Confessarius pœnitentem monere vult tantùm de errore circa absolutionem, vel invalidè vel omnino non datam, putat Gobat *tr. 7. n. 294.* debere eum etiam tunc à pœnitente petere facultatem, loquendi cum illo de confessione facta. Sed non video rationem, eum utique non agat contra sigillum, qui pœnitenti vel alteri dicit, se per suam oblivionem, vel alium similem errorem ipsi nuper invalidè, vel omnino non dedisse absolutionem; quia tantùm suum & nullum pœnitentis defectum manifestat. Tan. *tom. 4. Disp. 6. q. 9. n. 131.* Aliud foret, si absolutè diceret alicui alteri, se hunc vel illum pœnitentem non absolvisse. Id enim quia ingenerat opinionem de pœnitentis indispositione, & quidem ordinariè graviter culpabili, non potest sine sigilli fractione dici, nisi cum licentia pœnitentis. Tamb. *de Conf. l. 5. cap. 3. n. 15.* Palao *de pœnit. Disp. un. p. 19. §. 3. n. 3.* vide *infra n. 234.*

***

ARTICULUS V.

De Obligatione Confessarii ad Sigillum.

Cùm Sigillum Confessionis Sacramentalis sit summè sanctum; neque tamen ab omnibus semper sanctissimè custodiatur, sive ob effrænem oris intemperantiam, sive ob ignorantiam, vel inadvertentiam, si non semper culpabilem, semper tamen summopere damnabilem, visum est necessarium, de eo pluribus agere; ut Confessarii ubique tantò cautius, & Pœnitentes tantò sincerius in Confessione sibi agendum esse intelligant. Ad vitandum autem prolixitatis tedium dividam hunc Articulum in aliquot Sectiones, quarum 1. est de Sigillo secundùm se. 2. de Obligatione Sigilli. 3. de Licentia revelandi Sigillum, 4. de Delectu Sententiarum circa Sigillum, unacum Resolutionibus variorum Casuum. 5. de Usu notitiæ ex confessione habitæ. 6. de obligatis ad Sigillum. 7. de interrogatis in materia Sigilli, & Respondendi modis. 8. de Pœna violentium Sigillum, & Processu contra illos. 9. denique de nova aliqua & singulari difficultate in processu contra Sigillifragum. Has ipsas Sectiones in suos subdividam Paragraphos.

SECTIO I.

Dicendum hïc est. 1. Quid sit Sigillum, & Quoruplex? 2. Quo Jure introductum sit Sigillum Confessionis. 3. Cui Confessioni sit annexum?